



מדריך יהודי לבריכת שחייה

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים:

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן.

מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א



כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

60 ש"ח

בלבד



להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

מדריך יהודי לבריכת שחייה

כל מה שצריך לדעת על שחייה בבריכה לפי ההלכה

הרב יהודה שורפין

בימי הקיץ החמים, רבים מוצאים מרגוע וריענון בשחייה בבריכה. אבל כמו בכל תחום בחיים, גם השימוש בבריכה מצריך מחשבה מראש, כדי להבטיח שההנאה ממנה לא תבוא על חשבון הבטיחות ושמירת כללי ההלכה. לשם כך, יצרנו עבורכם את המדריך היהודי לשחייה בבריכה עם כל מה שצריך לדעת על החזקה ושימוש נכון בבריכות שחייה לפי ההלכה: מהתקנת אמצעי מיגון, דרך הנחיות לשמירה על גדרי הצניעות, והאם מותר לשחות בשבת או בחג.

קריאה מחכימה.

מעקה ומסתור

על פי ההלכה, כל מבנה שיש ממנו סכנת נפילה, כמו בור או גג שטוח, יש לגדר בצורה נאותה באמצעות מעקה או אמצעי בטיחות נאותים אחרים, על מנת להבטיח שאף אחד לא ייפול ממנו וייפגע¹. בנוסף, אזור הבריכה צריך להיות מוסתר מעוברים ושבים כדי לאפשר בילוי ושחייה בהתאם לכללי הצניעות (שיופרטו בהמשך המאמר).

אכילה ושתייה בברכה

מותר לאכול ולשתות בברכת שחיה, גם כשלבושים בבגדי ים בלבד.

עם זאת, הברכות לפני ואחרי האכילה והשתייה, צריכות להיאמר בהופעה מכובדת הראויה להזכרת שם ה'. לכתחילה, הלבוש האידיאלי בעת הזכרת שם שמיים הוא לבוש מלא, אבל מותר להסתפק גם בפחות מכך – בהתאם לכללים הבאים:

ברכות, תפילות ולימוד תורה בברכה

יש הבדל בין צורת הלבוש ההכרחית עבור לימוד התורה ואמירת ברכות וקריאת-שמע, לבין ההופעה הנדרשת בשעת התפילה:

אמירת ברכות, קריאת-שמע ולימוד תורה

לנשים ובנות מותר לברך ולהזכיר שם-שמיים, כל עוד האזור האינטימי מוסתר (גם אם אינו מכוסה בבגד אלא מוסתר בגלל תנוחת הישיבה).

לגברים וילדים, לעומת זאת, אסור לברך לפני שמתקיימים כל שלושת התנאים הבאים²:

1. **האזור האינטימי מכוסה**. כל בגד (מכנסיים, בגד ים וכדומה), נחשב כיסוי תקין. אפשר לכסות גם באמצעות מגבת או יריעת בד וכדומה, ואפילו באמצעות מים: אם פלג הגוף התחתון שקוע במים³ הוא נחשב מכוסה. לעומת זאת, הסתרת האזור עם הידיים אינה נחשב כיסוי ולא מועילה.

2. **יש חגורה חוצצת** בין הלב לפלג הגוף התחתון. כל דבר שחובק את הבטן או המותן נחשב "חגורה" תקינה לעניין זה; כולל: מכנסיים, בגד-ים, או לבוש תחתון – כיון שהם הדוקים סביב המותן. אפשר ליצור חגורה גם באמצעות מגבת – אם מהדקים אותה סביב המותן. וגם מים יכולים להיחשב חגורה חוצצת: כאשר פלג הגוף התחתון שקוע בתוך המים ופלג הגוף העליון (מהלב ומעלה) נמצא מחוץ למים⁴. בלית ברירה, אפשר להסתפק גם ביצירת "חגורה" טבעית, באמצעות חיבוק הגוף בשתי הזרועות.

3. **הראש מכוסה**. כיסוי הראש יכול להיות באמצעות כיפה, כובע, פאה או סתם פיסת בד ואפילו נייר, ובמקרה הצורך ניתן להסתפק גם בהנחת יד של **אדם אחר** על הראש (כיסוי הראש באמצעות הידיים של אותו גוף אמנם נחשב כיסוי סמלי, ולכן מספיק בתור חלופה לחבישת כיפה במקרה הצורך, אך אינו מספיק לצורך הזכרת שם-שמיים).

תפילה

האם מותר גם להתפלל בבגד-ים? ובכן, בניגוד ללימוד תורה, אמירת ברכות וקריאת-שמע, בתפילה עלינו לראות את עצמנו כאילו אנו עומדים לפני המלך, ולכן גם צורת הלבוש צריכה להיות בהתאם: הופעה מכבדת בלבוש מלא הכולל חולצה ונעליים⁵.

אזורים אסורים בתפילה ולימוד

חדרי רחצה או אזורי מלתחה שמיועדים לשימוש גם בעירום מלא – אסור להתפלל שם, לקרוא קריאת-שמע, לומר ברכות או ללמוד תורה – גם כשהמקום ריק⁶.

צניעות והפרדה

התורה מצווה עלינו להתנהג בצניעות ואף לשמור מרחק ממצבים שעלולים להביא לחוסר צניעות. משום כך אסור לגברים ונשים לשחות יחד, בפרט כאשר לבושים בבגדי-ים ולא בבגדים רגילים.

מאיזה גיל צריך לשחות רק בהפרדה?

באופן עקרוני, הלכות הצניעות – כולל האיסור על שחייה מעורבת של בנים ובנות – חלה על בנים מגיל 9 ועל בנות מגיל 3⁷. אולם, מבחינה מעשית, להורים והמבוגרים יש אחריות לחנך את הילדים בדרך התורה, ולהרגיל אותם למצוות ושמירת ההלכה כבר מגיל קטן – עוד לפני שהם מגיעים לגיל שבו חלה עליהם החובה לקיים את המצווה באופן עקרוני. לפיכך, יש להשתדל שגם בנים צעירים יותר – כבר מגיל 6 הדעות בהלכה חלוקות בשאלה האם יש הבדל בין זרים **לאחים ואחיות** לעניין שחייה מעורבת: לרוב הדעות גם בתוך המשפחה הקרובה אסור לבנים לשחות יחד עם בנות⁸; אולם לפי חלק מהפוסקים מותר לאחים ואחיות מותר לשחות בצוותא (ללא זרים, כמובן)⁹.

בכל אופן, ילדה מגיל 11 או 12 צריכה להיות לבושה בצניעות כשהיא בסביבת גברים, כולל אחים שלה. אם כן, שחייה של בת מגיל 11 בנוכחות אחיה צריכה להתבצע בבגדים צנוע בלבד (בגדי-ים צנועים זמינים כיום לרכישה בקלות גם באינטרנט וגם בחנויות של ביגוד צנוע).

שחייה (ורחצה) בשבת ובחג

שחייה בבריכה בשבת או ביום-טוב (בחג), בדרך כלל כרוכה במספר בעיות הלכתיות:

- איסור סחיטה – סחיטת המים מהבגדים או בגדי-ים נחשבת 'מלאכה' שאסורה לביצוע בשבת ובחג. כמעט בלתי ניתן להימנע מכך כאשר שוחים בבגדים או בגדי-ים¹⁰.

- איסור טלטול – אם הבריכה אינה ממוקמת בשטח פרטי אלא בשטח שאסור ב'טלטול' (כלומר ברשות הרבים, או במקום שלא ערכו בו לפני השבת "עירוב חצרות" המאפשר לשאת חפצים מבית לבית) – עלולה להיות בעיה בנשיאת המים שנשארים על הגוף או ספוגים בבגדים כאשר יוצאים מהבריכה¹¹.
- בנוסף, חכמים אסרו להשתמש בבתי מרחץ בשבת. המנהג המקובל¹² הוא שלא להתרחץ בשבת (אפילו במים קרים) וזה כולל, כמובן, גם שחייה בבריכה¹³.

- איסור נוסף של חכמים הקשור לשחייה בבריכה הוא האיסור לשוט בנהר, לשחות בו או לחצות אותו ברגל בשבת. חכמים קבעו שהאיסור יכלול לא רק נהרות אלא גם בריכות מים שיש להם דמיון לנהר, כלומר בריכות שכניסה לתוכם גורמת למים להישפך או לזלוג מהם החוצה.

למעשה, יש דיון הלכתי נרחב בשאלה איזו בריכה עונה לקווי הדמיון שקבעו חכמים ואילו סוגי בריכות אינם נכללים בגבולות האיסור הזה – תלוי בצורה המדויקת של מבנה שפת הבריכה. ואולם, לרוב, נשאר הדיון בשאלה זו ברמה התיאורטית, בגלל האיסורים הנוספים והבעיות ההלכתיות האחרות ההופכים את השחייה בבריכה בשבת לבלתי מותרת כמעט בכל מקרה.

לסיכום: למרות שהשחייה עצמה אינה אחד מהמלאכות האסורות לביצוע בשבת ובחג, בדרך כלל אסור לשחות בבריכה בשבת או בחג. עם זאת, מותר לטבול במים,

ללא שחייה, לצורך מצווה – כגון טבילה במקווה¹⁴, או במצב של חום קיצוני – ובלבד שמצליחים לנקוט אמצעי זהירות שיימנעו את בעיית סחיטת המים מהבגדים ונשיאת המים במקום שאין בו "עירוב"¹⁵.

כמו כן, במקרה שיש צורך רפואי בשחייה, יש להתייעץ עם הרב באופן פרטני כדי לוודא שלא ייוצרו הבעיות ההלכתיות שהוזכרו לעיל.

הערות שוליים

1. שולחן ערוך אדמו"ר הזקן, חושן משפט, הלכות שמירת גוף ונפש, סעיף ג. בריכת שחייה אינה שונה מבחינה זו והיא מחייבת גידור תקין העומד בתקני הבטיחות למנוע סכנת החלקה, נפילה או טביעה.
2. ראו: שולחן ערוך אדמו"ר הזקן, אורח חיים, סימן עד; סימן עה; סימן רו סעיפים ו-ז.
3. אפילו מים צלולים.
4. מים עכורים, שאי אפשר לראות דרכם את האיברים, נחשבים ככיסוי נפרד לכל איבר ולכן טבילה במים כאלו עד מעל גובה הלב נחשבת גם כיסוי הערווה וגם חציצה בין הלב לערווה. במים צלולים יש להוציא את הלב מחוץ למים או לחבוק את הגוף בזרועות על מנת ליצור חגורה חוצצת בין כיסוי הערווה לבין הלב.
5. שם, סימן עד סעיף ז; סימן צא.
6. שם, סימן פד.
7. ראו: שולחן ערוך, אבן העזר, סימן כב סעיף יא (לעניין גיל "ערווה"); קונטרס פסקי דינים לבנות חב"ד.
8. הליכות בת ישראל עמוד פה; רבבות אפרים (גרינבלט) חלק ז סימן רצ (לעניין גיל "ערווה" אצל אחות).
9. ראו: אבני ישפה חלק ב, סימן ה ענף ח (דעת הרב אלישיב); דברי חכמים עמוד 253 (דעת הרב פיינשטיין) – שתי המקורות עוסקים בגיל "ערווה" לעניין שמיעת זמר אחות.
10. ראו אגרות משה, אבן העזר חלק ב סימן יג.
11. משנה ברורה, סימן שלט סעיף ד; קיצור שולחן ערוך סימן פו סעיף ד.
12. בעיקרו של דבר זהו מנהג בני אשכנז, ואילו למנהג בני ספרד הרחצה בשבת – ולכן גם השחייה – קלה יותר. אך למעשה בילקוט יוסף (שבת חלק ב עמוד 7, סימן שא סעיף ז) מביא את דעת אביו, הרב עובדיה יוסף, שלדעתו גם ספרדים צריכים להימנע משחייה בשבת אפילו בבריכה.

13. ראו: שו"ת מהרי"ל סימן קלט; תרומת הדשן סימן רצה; מגן אברהם, אורח חיים, סימן שכו סעיף ו; משנה ברורה סימן שכו סעיף כא.
14. במקווה מותר לטבול גם כשהמים חמים.
15. ראו: מגן אברהם, אורח חיים, סימן שכו סעיף ח; משנה ברורה סימן שכו סעיף כד; קצות השולחן (חלק ח) סימן קמו סעיף יח, בדי השולחן סעיף לח הערה 16; פסקי תשובות סימן שלט סעיף א.